Scientific Chronicles of the Turkic World
Төрки дөнья фәнни хроникасы
Научная хроника тюркского мира

DOI: 10.26907/2311-2042-2022-19-2-195-206

LATEST EVENTS IN THE SECOND HALF OF 2022

On July 3–7, the International Conference “World Treasury of Mother Tongues: Nourish and Cherish. Context, Policies and Practices to Preserve Indigenous Languages” was held in Moscow within the framework of the International Decade of Indigenous Languages and the UNESCO intergovernmental program “Information for All”. High-level experts – scientists, researchers, teachers, heads of large companies, working in the field of linguistic diversity development from more than 50 countries of the world, took part in the work of the International Conference.

The conference was held in a mixed format, representatives of such countries as Armenia, Belarus, Brazil, Vietnam, Ghana, India, Indonesia, Cameroon, Mexico, Mozambique, the Republic of Kyrgyzstan, Syria, the Central African Republic and South Africa took part in a face-to-face format (for more details see: https: //migrantocenter.ru/2022/07/10/international-conference-high/).

From July 30 to August 2, the 8th Congress of the World Congress of Tatars was held in Kazan. More than 1,500 delegates and guests from 76 regions of the Russian Federation and 35 countries of near and far abroad took part in the work of the congress. This year, the 8th Congress was dedicated to the 30th anniversary of the formation of the World Congress of Tatars. In this regard, the World Congress of Tatars received congratulations from 53 regions of the country. The President of the Russian Federation Vladimir Putin, the leaders of the Udmurt Republic, Dagestan, the Saratov Region, the Krasnoyarsk Territory and other regions sent their best wishes on its 30th anniversary (for more details see: https://tatar-congress.org/yanalyklar/botendonya-tatar-kongressynyn-viii-sezdynyn-press-relizy/).

On August 4, Kazan hosted the International Conference “Epic Constant of Modern Culture: Problems of Preserving and Popularizing National Epics” as part of the business program “Lifestyle - Cultural Code” of the Second Ethno-Fashion Festival of Folk Art and Arts and Crafts. The main organizer of the conference was the Resource Center for Introducing Innovations and Preserving Traditions in the Field of Culture of the Republic of Tatarstan. The Ministry of Culture of the Republic of Tatarstan, the Academy of Sciences of the Republic of Tatarstan, the World Congress of Tatars and other organizations took an active part in organizing the event. Experts from the Kyrgyz Republic, Kazakhstan, Azerbaijan and regions of Russia were invited to take part in the conference. The event discussed the issues of preserving

the spiritual heritage of the Tatar people (for more details see: https://tatcultresurs.ru/news/v-kazani-zavershilsya-3-den-ii-etno-fashion-festivalya-stil-zhizni-kulturnyy-kod).

On August 4, the Turkish Publishing House “Khadzha” (Ankara) published the book “Anthology of Modern Tatar Stories – the 21st Century”. The collection includes stories of thirty new century Tatar writers. The author of the preface to the anthology is Rkail Zaydulla, the chairman of the Union of Writers of Tatarstan. Fatih Kutlu, a member of the Union of Writers of Tatarstan, translated the stories into Turkish. Recently the book has gone on sale in Turkey. This anthology is expected to be published in Russian in Moscow as a project of the Center for Literary Translation at the Union of Writers of Tatarstan (for more details see: https://tatar-congress.org/yanalyklar/torkiyade-hezerge-zaman-tatar-hikeyalere-antologiyase-xxi-gasyr-donya-kyrde-%E2%80%8B-2/).

On September 4–9, Kyrgyzstan hosted the International Symposium “Musical and Dance Traditions in the Turkic-Speaking World: Preservation, Renewal and Intercultural Interaction” with the participation of scientists, musicians and folk artists from Turkey, Great Britain, Germany, Azerbaijan, Uzbekistan, Kyrgyzstan, Kazakhstan and Russia. The topics discussed included traditions in a changing world and new trends in research; Turkic epic traditions; the phenomenon of the traditional performer in the culture of the Turkic-speaking peoples; sound and dance in traditional (religious) rituals. Presentations and discussions (round tables) alternated with concerts, workshops and video demonstrations (for more details see: http://www.antat.ru/ru/iyli/news/15358/).

On September 9, in Semey, the Republic of Kazakhstan, the International Scientific-Practical Historical-Regional Conference “Tatars of the Irtysh Region: History and Modernity” was organized. The event was attended by V. G. Shaykhraziev, a Deputy Prime Minister of the Republic of Tatarstan, Chairman of the National Council (“Milli Shuro”) of the World Congress of Tatars; D. F. Shakirov, the head of the committee for working with Tatar local historians at the Executive Committee of the World Congress of Tatars, Prof. A. Burganov, scientists, local historians, religious and public figures, representatives of Tatar public organizations and the media of the city of Semey from the Abai Region, the Republic of Tatarstan and the historical regions of the Russian Federation with a compact population of Tatars (for more details see: https://tatar-congress.org/yanalyklar/kazahstan-respublikasynda-irtysh-bue-tatarlary-tarih-hem-hezerge-zaman-konferentsiyase-bashlandy/).

On September 10, Kazan hosted the eighth ethno-confessional festival “A Mosaic of Cultures”. The main organizers of the festival were: the Ministry of Culture of the Republic of Tatarstan, the Executive Committee of Kazan, the Assembly of the Peoples of Tatarstan and the House of Friendship. On the festival site, the guests got acquainted with an exhibition of handicrafts, an ethno market and traditional confessional sites of the Republic of Tatarstan, as well as a food market. (for more details see: ttps://mincult.tatarstan.ru/tat/index.htm/news/1820017.htm).

On October 6, 2022, Sh. Marjani Institute of History, the Academy of Sciences of the Republic of Tatarstan, hosted the All-Russian Scientific Conference “Historical Experience of Training Teachers in Soviet Russia”, timed to coincide with the 100th anniversary of the Eastern Pedagogical Institute. The conference discussed a whole series of issues concerning the history of Soviet higher pedagogical education. Among them were: the state policy in the field of teacher education and its evolution in the 1920s and 1980s, the state of pedagogical institutions in the era of transformations and social upheavals in the 20th century, the features characterizing the teaching staff of pedagogical institutes in various cities of Soviet Russia, the daily life of Soviet students, the role of pedagogical universities in teacher training, etc. (for more details see: http://tataroved.rf/news/815).

On October 11–15, 2022, the 5th International Congress of Eurasian Steppes Archeology “Eurasian Steppe Civilization: Man and the Historical and Cultural Environment” was held in the city of Turkestan, the Republic of Kazakhstan. The Congress was attended by researchers and professionals representing various scientific organizations from 28 countries. Within the framework of the plenary and sectional sessions, the participants discussed 213 reports and speeches on topical problems of archeology of the steppe and settled agricultural regions. The materials of the congress were published in five volumes, covering five main thematic areas - the archeology of the early metal era, early and medieval nomads, ancient and medieval cities, as well as the problems of preservation and museumification of Eurasian archaeological heritage (for more details see: http://archtat.ru/tt/evraziya-dalalaryny-v-halykara-arheologiya-kongressy/http://archtat.ru/tt/evraziya-dalalaryny-v-halykara-arheologiya-kongressy/).

On October 27–28, Sh. Marjani Institute of History, the Academy of Sciences of the Republic of Tatarstan, hosted the International Research Conference “The Social and the National in Soviet Culture”, dedicated to the 65th anniversary of the Decade. The organizers of the scientific symposium were the Ministry of Culture of the Republic of Tatarstan and Sh. Marjani Institute of History, the Academy of Sciences of the Republic of Tatarstan. The speeches and reports of the participants focused on the issues of historiography, morphogenesis, sociogenesis, formogenesis and ethnogenesis of Soviet and national culture, as well as on the forms of interregional communications and popularization of cultural, ideological and spiritual values (for more details see: http://tataroved.rf/news/828).

From October 31 to November 3, the International Research Congress “The 18th Faizkhanov Readings: Islam in Russia: Past, Present, Future” was in progress in Moscow. The event was dedicated to the 1100th anniversary of the official adoption of Islam by the peoples of Volga Bulgaria and the 15th anniversary of the “Medina” Publishing House. Its organizers were: the Spiritual Board of Muslims of the Russian Federation, the Institute of World History of the Russian Academy of Sciences and others. The participants of the congress were familiarized with an 8-volume encyclopedic dictionary “Islam in the Russian Federation” (for more details see: http://www.antat.ru/ru/ite/news/15521/).

On November 11–13, the 2nd Congress on Organizational Management was held in Istanbul. The congress was hosted by Arel University in cooperation with the Society for the Management of International Organizations, Istanbul Kent University and Holistence Academy (for more details see: https://tatar-inform.tatar/news/kazan-galime-istanbuldagy-kongressta-yazma-miras-uzage-escanlege-belan-tanystyrgan-5862885).

On November 14–19, the 3rd Kazan International Linguistic Summit was held. The grandiose scientific event opened with a conference that brought together over 700 linguists and scientific representatives from 65 cities of Russia and 18 countries of the world. Researchers from Azerbaijan, Belarus, Georgia, Israel, India, Indonesia, Italy, China, CIS countries, France, Thailand and the USA took part in one of the largest philological forums in Russia. Russia was represented by scholars from Moscow, St. Petersburg, Novosibirsk, Kaliningrad, Yekaterinburg, Ulan-Ude and Yakutsk. The forum discussions focused on the issues related to linguistics, language studies and the language policies pursued by nationalities living not only in Russia, but also abroad. Within the framework of the summit, the International Research Conference “Modern Linguistics: From Theory to Practice” was organized on November 14–16. On November 17–19, the Linguistic and Methodological Festival “Language Trends and Methodological Innovations” (hereinafter referred to as the festival) of teachers of Russian, native and foreign languages was held with the participation of the heads of the education system institutions, leading methodologists, teachers-innovators, various teacher associations and societies. During the festival, several methodological work-

shops, seminars, practical and master classes, a fair of methodological ideas, etc. were held (for more details see://kpfu.ru/philology-culture/--2.html).

On November 15–16, Buryat State University named after I. I. Dorji Banzarov (Ulan-Ude, Russian Federation) hosted the International Research Conference on Mongolian and Turkic Linguistics. The conference was dedicated to the memory of Valentin Ivanovich Rassadin, Doctor of Philology, Professor, Corresponding Member of the Russian Academy of Natural Sciences, founder and the first head of the Philology of Central Asia Department, which celebrated its 30th anniversary in 2022. The following key topics were discussed during the conference: topical issues of modern Mongolian and Turkic philology; problems of comparative historical research of the Turkic-Mongolian area languages; the functioning of the Mongolian and Turkic languages in the intercultural space, etc. (for more details see: https://mongoloved.ru/meropriyatiya/741-mezhdunarodnaya-nauchnaya-konferentsiya-po-mongolskomu-i-tyurkskomu-yazykoznaniyu-posvyashchennaya-pamyati-valentina-ivanovicha-rassadina.html)

On November 17–18, the International Symposium on Children's Literature of the Turkic World was held in the city of Izmir (Turkey). At the symposium, topical problems of children's literature of the Turkic world were discussed: modern Turkic children's literature, the world of childhood in Turkic literature, children's poetry, children's folklore, etc. (for more details see: https://bit.ly/egetudcesprogram).

On December 1–3, Ufa hosted the International Research and Practice Conference "The 17th Akmulla Readings". The conference was held as part of the All-Russian Practical Forum "Education Quality Management in the Context of Digital Transformation of Society: Approaches, Technologies, Results". The purpose of the conference was to exchange experiences, consolidate the scientific and pedagogical community in order to solve urgent problems of humanitarian education and enlightenment in the conditions of multiculturalism and multilingualism, as well as the issues of studying, preserving and developing national languages, literatures and cultures (more details on the website: www.bspu.ru.)

On December 14–15, the 7th International Golden Horde Forum "Civilization Significance of the Adoption of Islam by the Volga Bulgaria and the Golden Horde: Integration Processes in the Medieval History of Russia" was held (a face-to-face and a remote format). The International Golden Horde Forum is a scientific event organized by Sh. Marjani Institute of History, the Academy of Sciences of the Republic of Tatarstan. The Forum takes place every two years with the participation of leading Russian and world experts in the field of medieval Turkic-Tatar history. It has long become the main platform for coordinating research work on this issue. In the process of its work, many debatable issues are resolved and conceptual solutions are developed regarding the strategy of further research. In addition, one of the most important goals of the forum is to make a significant scientific contribution to the popularization of the history of the Golden Horde civilization and to the fight against mythologems surrounding the history of the Golden Horde (for more details see: http://tataroved.rf/news/726).

The information was submitted by G. A. Nabiullina, Associate Professor of the Institute of Philology and Intercultural Communication, Kazan Federal University.

We give the updated information on the contribution, made by co-author M.U. Uzun, to the preparation of the article "Tatar and Turkish literature in the context of postmodernism of the late 20th- early 21stcenturies "// Tatarica. 2022. No. 1, pp. 46-74. DOI: 10.26907/2311-2042-2022-18-1-46-74: advisory assistance to the author of the article, A.A. Shamsutova, in the systematization of information on the Turkish literature of postmodernism.

2022 ЕЛНЫҢ II ЯРТЫСЫНДА БУЛГАН ВАКЫЙГАЛАР

3–7 нче июльдә Мәскәүдә Халыкара җирле халыклар телләре унъеллыгы һәм ЮНЕСКОның «Информация для всех» хөкүмәтара программасы кысаларында «Туган телләрнең бөтендөнья хәзинәсе: сакларга һәм кадерләргә. Туган телләрне саклау контексты, сәясәте һәм практикасы» темасына Халыкара фәнни-гамәли конференция узды. Конференция эшендә югары дәрәҗәдәге экспертлар – галимнәр, тикшерүчеләр, укытучылар, дөньяның 50 дән артык иленнән тел күптөрлелеген үстерү өлкәсендә зур оешма җитәкчеләре катнашты. Конференция катнаш форматта узды, көндезге форматта Әрмәнстан, Беларусия, Бразилия, Вьетнам, Гана, Һиндстан, Индонезия, Камерун, Мексика, Мозамбик, Кыргызстан Республикасы, Сирия, Үзәк Африка республикасы, Көньяк Африка республикасы вәкилләре катнашты. (Тулырак: https://migrantocenter.ru/2022/07/10/международная-конференция-высокого/).

---

30 нчы июльдән 2 нче августка кадәр Казан шәһәрендә Бөтендөнья татар конгрессының VIII Съезды узды. Съезд эшендә Россия Федерациясенең 76 төбәгеннән, 35 якын һәм ерак чит илләрдән 1500 дән артык делегат һәм кунак катнашты. Быел VIII Съезд Бөтендөнья татар конгрессы оешуга 30 ел тулуга багышланган иде. Шул уңайдан Бөтендөнья татар конгрессы илнең 53 төбәгеннән котлау хатларын кабул итте. Оешманы 30 еллыгы белән Россия Федерациясе Президенты Владимир Путин, Удмуртия, Дагстан республикалары, Саратов өлкәсе, Красноярск крае һәм башка төбәкләр җитәкчеләре котлады. (Тулырак: https://tatar-congress.org/yanalyklar/botendonya-tatar-kongressynyn-viii-sezdynyn-press-relizy/).

---

4 нче августта «Тормыш стиле – мәдәни код» дип аталган II Этно-fashion фестиваль кысаларында «Хәзерге культураның эпик даимилеге: милли эпосларны саклау һәм популярлаштыру проблемалары» дип аталган Халыкара конференция узды. Конференциянең төп оештыручысы Татарстан Республикасы мәдәният өлкәсендә инновацияләр кертү һәм традицияләрне саклау ресурс үзәге иде. Чараны оештыруда Татарстан Республикасы Мәдәният министрлыгы, Татарстан Республикасы Фәннәр академиясе, Бөтендөнья татар конгрессы һ.б. оешмалар да актив катнашты. Конференциягә Кыргыз Республикасыннан, Казакъстаннан, Азәрбайҗаннан, Россия төбәкләреннән белгечләр чакырылган иде. Чарада татар халкының рухи мирасын саклау мәсьәләләре турында сүз барды. (Тулырак: https://tatcultresurs.ru/news/v-kazani-zavershilsya-3-den-ii-etno-fashion-festivalya-stil-zhizni-kulturnyy-kod).

---

4 нче августта Төркиянең «Һәҗә» нәшриятында (Әнкара) «Хәзерге заман татар хикәяләре антологиясе – XXI гасыр» китабы дөнья күрде. Җыентыкта утыз татар язучысының яңа гасырда иҗат ителгән хикәяләре урын алган. Антологиянең кереш сүз авторы – Татарстан Язучылар берлеге рәисе Ркаил Зәйдулла. Хикәяләрне төрек теленә Татарстан Язучылар берлеге әгъзасы Фатиһ Кутлу тәрҗемә иткән. Китап шушы көннәрдә Төркиядә сатуга чыкты. Тиздән әлеге антология, Татарстан Язучылар берлеге хозурындагы Әдәби тәрҗемә үзәге проекты буларак, Мәскәүдә рус телендә нәшер ителер дип көтелә. (Тулырак: https://tatar-congress.org/yanalyklar/torkiyade-hezerge-zaman-tatar-hikeyalere-antologiyase-xxi-gasyr-donya-kyrde-%E2%80%8B-2/).

4-9 нчы сентябрьдә Кыргызстанда Төркия, Бөекбритания, Германия, Әзербайҗан, Үзбәкстан, Кыргызстан, Казахстан, Россия галимнәре, музыкантлары һәм халык осталары катнашында «Төрки телле дөньяда музыкаль һәм бию традицияләре: саклау, яңарту һәм мәдәниятара багланышлар» Халыкара симпозиумы узды. Симпозиумда үзгәрә торган дөнья традицияләре һәм тикшеренүдә яңа юнәлешләр каралды; төрки эпик традицияләр; төрки халыклар мәдәниятендә традицион башкаручы феномены; традицион (дини) йолаларда тавыш һәм бию. Презентацияләр

һәм дискуссияләр (түгәрәк өстәлләр) концертлар, мастер-классслар һәм видео-демонстрацияләр белән чиратлашып барды. (Тулырак: http://www.antat.ru/ru/iyli/news/15358/).

---

9 нчы сентябрьдә Казахстанның Семей шәһәрендә «Иртыш буе татарлары: тарих һәм хәзерге заман» дип исемләнгән Халыкара фәнни-гамәли тарихи-төбәк тарихын өйрәнү конференциясе оештырылды. Чарада Татарстан Республикасы Премьер-министры урынбасары, Бөтендөнья татар конгрессының Милли Шура рәисе В.Г. Шәйхразыев, Бөтендөнья татар конгрессы Башкарма комитеты җитәкчесе Д.Ф. Шакиров, Бөтендөнья татар конгрессы Башкарма комитетының Татар төбәкләрен өйрәнүчеләр белән эшләү комитеты җитәкчесе, профессор А.Ә. Борһанов, галимнәр, туган якны өйрәнүчеләр, дин һәм җәмәгать эшлеклеләре, Абай өлкәсе Семей шәһәренең, Татарстан Республикасы һәм Россия Федерациясендә татарлар күпләп яшәгән тарихи төбәкләрнең татар иҗтимагый оешмалары һәм массакүләм мәгълүмат чаралары вәкилләре катнашты. (Тулырак: https://tatar-congress.org/yanalyklar/kazahstan-respublikasynda-irtysh-bue-tatarlary-tarih-hem-hezerge-zaman-konferentsiyase-bashlandy/).

---

10 нчы сентябрьдә Казан шәһәрендә «Мәдәниятләр мозаикасы» сигезенче этноконфессиональ фестивале узды. Фестивальнең төп оештыручылары – Татарстан Республикасы Мәдәният министрлыгы, Казан шәһәре Башкарма комитеты, Татарстан Халыклары ассамблеясы һәм Дуслык Йорты. Фестиваль мәйданчыгында кунакларга халык кәсепләре эшләнмәләре күргәзмәсе, этномаркет, Татарстан Республикасының традицион конфессия мәйданчыклары, шулай ук фудмаркет тәкъдим ителде. (Тулырак: ttps://mincult.tatarstan.ru/tat/index.htm/news/1820017.htm).

---

6 нчы октябрьдә ТР ФА Ш. Мәрҗани исемендәге тарих институтында Көнчыгыш педагогия институтының 100 еллыгына багышланган «Совет Россиясендә педагогик кадрлар әзерләүнең тарихи тәҗрибәсе» бөтенроссия фәнни конференциясе узды. Конференциядә совет югары педагогик белем бирү тарихына кагылышлы мәсьәләләр тикшерелде. Алар арасында педагогик белем бирү өлкәсендәге дәүләт сәясәте һәм аның 1920-1980 нчы елларда эволюциясе, XX гасыр үзгәрешләре һәм социаль тетрәүләр чорында педагогик институтларның торышы, Совет Россиясенең төрле шәһәрләрендә педагогик институтларның укытучылар коллективлары булу үзенчәлекләре, совет студентларының көндәлек тормышы, укытучы кадрларны әзерләүдә педагогик вузларның роле һәм башкалар сораулар бар. (Тулырак: http://татаровед.рф/news/815).

11-15 нче октябрьдә Казахстан Республикасының Төркестан шәһәрендә Евразия далалары археологиясенең «Евразия дала цивилизациясе: кеше һәм тарихи-мәдәни мохит» дип аталган Халыкара конгрессы булып узды. Конгресс эшендә 28 илдән килгән төрле фәнни оешмалардан галимнәр һәм белгечләр катнашты. Пленар һәм секция утырышлары кысаларында дала һәм игенчелек районнары археологиясенең актуаль проблемаларына багышланган 200 дән артык доклад һәм чыгышлар тыңланды һәм фикер алышынды. Конгресс материаллары биш төп тематик юнәлешне үз эченә алган Биш томда бастырылды – борынгы металл, урта гасыр күчмәләре, борыңгы һәм урта гасыр шәһәрләре археологиясе, шулай ук Евразия археологик мирасын саклау һәм музейфикацияләү проблемалары (Тулырак: http://archtat.ru/tt/evraziya-dalalaryny-v-halykara-arheologiya-kongressy/http://archtat.ru/tt/evraziya-dalalaryny-v-halykara-arheologiya-kongressy/).

27-28 нче октябрьдә ТР ФА Ш. Мәрҗани исемендәге Тарих институтында декаданың 65 еллыгына багышланган «Совет мәдәниятендә социаль һәм милли» халыкара фәнни конференциясе узды. Фәнни симпозиумны Татарстан Республикасы Мәдәният министрлыгы һәм Татарстан Республикасы Фәннәр академиясенең Ш. Мәрҗани исемендәге Тарих институты оештырды. Катнашучыларның чыгышлары һәм докладлары Совет һәм милли мәдәниятнең истоиграфиясе,

морфогенезы, социогенез, формогенез һәм этногенез, шулай ук төбәкара коммуникацияләр һәм мәдәни-идеологик һәм рухи кыйммәтләрне популярлаштыру мәсьәләләренә тупланды. (Тулырак: http://татаровед.рф/news/828).

---

31 нче октябрьдән 3 ноябрьгә кадәр Мәскәүдә «XVIII Фәизханов укулары: Россиядә ислам: үткән, хәзерге, киләчәк» Халыкара фәнни конгрессы узды. Чара Идел буе Болгар дәүләте халыклары тарафыннан Ислам динен рәсми кабул итүгә 1100 ел, «Мәдинә»нәшрият йортының 15 еллыгына багышланган иде. Оештыручылар: РФ мөселманнары Диния нәзарәте, Россия Фәннәр академиясенең Гомуми тарих институты һ. б. Конгресста катнашучыларга «Россия Федерациясендә Ислам» дип аталган 8 томлы энциклопедик сүзлеге тәкъдим ителде. (Тулырак: http://www.antat.ru/ru/ite/news/15521/).

11-13 нче ноябрьдә Истанбулда II Оешмалар белән идарә итү конгрессы үтте. Конгрессны Arel университеты Халыкара оешмалар белән идарә итү җәмгыяте, Istanbul Kent университеты һәм Holistence академиясе белән берлектә үткәрде. (Тулырак: https://tatar-inform.tatar/news/kazan-galime-istanbuldagy-kongressta-yazma-miras-uzage-escanlege-belan-tanystyrgan-5862885)

14-19 нчы ноябрьдә III Казан халыкара лингвистик саммиты узды. Зур фәнни вакыйга Россиянең 65 шәһәреннән һәм дөньяның 18 иленнән 700 дән артык лингвистны һәм фәнни вәкилләрне берләштергән конференция белән ачылды. Россиянең иң зур филологик форумнарының берсендә Азәрбайҗан, Беларусь, Грузия, Израиль, Һиндстан, Индонезия, Италия, Кытай, БДБ илләре, Франция, Таиланд һәм АКШ тикшерүчеләре катнашты. Россияне Мәскәү, Санкт-Петербург, Новосибирск, Калининград, Улатеринбург, Улан-Удэ, Якутск галимнәре тәкъдим итте. Форумда лингвистика, тел белеме, Россиядә генә түгел, аннан читтә яшәүче милләтләрнең тел сәясәте белән бәйле мәсьәләләре каралды. 14-16 ноябрь көннәрендә саммит кысаларында «Хәзерге лингвистика: теориядән практикага» Халыкара фәнни конференциясе узды. 17-19 ноябрьдә саммит кысаларында «Тел трендлары һәм методик инновацияләр» лингвометодик фестивале узды, анда мәгариф системасы җитәкчеләре, әйдәп баручы галим-методистлар, укытучылар-новаторлар, укытучылар ассоциацияләре һәм берләшмәләре катнашты. Фестиваль кысаларында методик остаханәләр, практикумнар, семинарлар, мастер-класслар, методик идеяләр ярминкәләре һ. б. уздырылды. (Тулырак: https://kpfu.ru/philology-culture/--2.html).

15-16 нчы ноябрь көннәрендә Доржи Банзаров исемендәге Бурятия дәүләт университетында (Улан-Удэ, Россия) монгол һәм төрки тел белеме буенча халыкара фәнни конференция узды. Конференция 2022 елда 30 еллыгын билгеләп үтүче, РАЕН әгъза-корреспонденты, нигез салучы һәм Үзәк Азия филология кафедрасының беренче мөдире, филология фәннәре докторы, профессор Валентин Иванович Рассадин истәлегенә багышланган иде. Конференция эшендә түбәндәге төп темалар каралды: хәзерге монгол һәм төрки филологиянең актуаль мәсьәләләре; төрки-монгол ареалы телләрен чагыштырмача-тарихи өйрәнүнең проблемалары; мәдәниятара киңлектә монгол һәм төрки телләрнең кулланылышы һ.б. (Тулырак: https://mongoloved.ru/meropriyatiya/741-mezhdunarodnaya-nauchnaya-konferentsiya-po-mongolskomu-i-tyurkskomu-yazykoznaniyu-posvyashchennaya-pamyati-valentina-ivanovicha-rassadina.html).

17-18 нче ноябрь көннәрендә Измир шәһәрендә (Төркия) төрки дөнья балалар әдәбияты буенча халыкара симпозиум узды. Симпозиумда төрки дөнья балалар әдәбиятының актуаль проблемалары: хәзерге төрки балалар әдәбияты, төрки әдәбиятта балачак дөньясы, балалар шигърияте, балалар фольклоры һ. б. турында фикер алышынды. (Тулырак: https://bit.ly/egetudcesprogram).

1-3 нче декабрьдә Уфа шәһәрендә «XVII Акмулла укулары» Халыкара фәнни-гамәли конференциясе булып узды. Конференция «Җәмгыятьнең цифрлы трансформациясе шартларында белем сыйфаты белән идарә итү: алымнар, технологияләр, нәтиҗәләр» Бөтенроссия гамәли форумы кысаларында үтте. Конференциянең максаты: тәҗрибә уртаклашу, фәнни һәм педагогик җәмәгатьчелекне мультимәдәният һәм полилингвизм шартларында гуманитар белем бирүнең һәм агартуның актуаль проблемаларын чишүдә, шулай ук милли телләрне, әдәбиятларны һәм мәдәниятләрне өйрәнү, саклау, үстерү мәсьәләләрен консолидацияләү. (Тулырак: www.bspu.ru.)

14-15 нче декабрьдә «Идел буе Болгар һәм Алтын Урда тарафыннан Ислам динен кабул итүнең цивилизация әһәмияте: Россиянең урта гасыр тарихында интеграция процесслары» VII Халыкара Алтын Урда форумы узды. Халыкара Алтын Урда форумы - ул ТР ФА Ш.Мәрҗани исемендәге Тарих институтының урта гасыр төрки-татар тарихын өйрәнү өлкәсендә әйдәп баручы Россия һәм дөнья белгечләре катнашында ике елга бер тапкыр үткәрелә торган фәнни чарасы. Форум күптәннән әлеге проблема буенча фәнни-тикшеренү эшләрен координацияләү өчен төп мәйданчыкка әверелде. Аның эш процессында күп бәхәсле мәсьәләләр хәл ителә һәм алга таба тикшеренүләр стратегиясе турында концептуаль карарлар чыгарыла. Моннан тыш, форумның иң мөһим максатларының берсе - Алтын Урда тарихын популярлаштыруга һәм Алтын Урда тарихын әйләндереп алган мифологемнарга каршы көрәшкә зур фәнни өлеш кертү. (Тулырак: http://татаровед.рф/news/726).

Материаллар филология фәннәре кандидаты, Казан федераль университетының Филология һәм мәдәниятара багланышлар институты доценты Г. Ә. Нәбиуллина тарафыннан тупланды һәм әзерләнде.

М.У. Узун белән автордашлыктагы “XX гасыр ахыры – XXI гасыр башы постмодернизм мәдәни контекстында татар һәм төрек әдәбиятлары” // Tatarica. 2022. №1. С. 46-74. DOI: 10.26907/2311-2042-2022-18-1-46-74 мәкаләсен әзерләүгә керткән өлеш буенча ачыкланган мәгълүматларны китерәбез – постмодернистик төрек әдәбияты хакындагы белешмәләрне системалаштыруда А.А. Шамсутовага консультатив ярдәм күрсәтү.

ПРОШЕДШИЕ СОБЫТИЯ II ПОЛОВИНЫ 2022 ГОДА

3-7 июля в Москве в рамках Международного десятилетия языков коренных народов и межправительственной программы ЮНЕСКО «Информация для всех» прошла Международная конференция «Всемирная сокровищница родных языков: оберегать и лелеять. Контекст, политика и практика сохранения языков коренных народов». В работе Международной конференции приняли участие эксперты высокого уровня – ученые, исследователи, преподаватели, руководители крупных компаний в области развития языкового многообразия из более чем 50 стран мира.

Конференция прошла в смешанном формате, в очном формате приняли участие представители таких стран как, Армения, Беларусь, Бразилия, Вьетнам, Гана, Индия, Индонезия, Камерун, Мексика, Мозамбик, Республика Кыргызстан, Сирия, Центральноафриканская республика, ЮАР (Подробнее: https://migrantocenter.ru/2022/07/10/международная-конференция-высокого/).

С 30 июля по 2 августа в Казани прошел VIII съезд Всемирного конгресса татар. В работе съезда приняли участие более 1500 делегатов и гостей из 76 регионов Российской Федерации, 35 стран ближнего и дальнего зарубежья. В этом году VIII съезд был посвящен 30-летию со дня образования Всемирного конгресса татар. В связи с этим Всемирный конгресс татар принял поздравления от 53 регионов страны. С 30-летием организации поздравили Президент Российской Федерации Владимир Путин, руководители Удмуртской Республики, Дагестана, Саратовской области, Красноярского края и других регионов. (Подробнее: https://tatar-congress.org/yanalyklar/botendonya-tatar-kongressynyn-viii-sezdynyn-press-relizy/).

---

4 августа в Казани в рамках деловой программы II Этно-fashion фестиваля народного творчества и декоративно-прикладного искусства «Стиль жизни – Культурный код» прошла Международная конференция «Эпическая константа современной культуры: проблемы сохранения и популяризации национальных эпосов. Основным организатором конференции выступил ресурсный центр внедрения инноваций и сохранения традиций в сфере культуры Республики Татарстан. В организации мероприятия приняли активное участие Министерство культуры Республики Татарстан, Академия Наук Республики Татарстан, Всемирный конгресс татар и другие организации. На конференцию были приглашены специалисты из Кыргызской Республики, Казахстана, Азербайджана, регионов России. На мероприятии обсуждались вопросы сохранения духовного наследия татарского народа. (Подробнее: https://tatcultresurs.ru/news/v-kazani-zavershilsya-3-den-ii-etno-fashion-festivalya-stil-zhizni-kulturnyy-kod).

---

4 августа в издательстве Турции «Хаджа» (Анкара) вышла в свет книга «Антология современных татарских рассказов – XXI век». В сборник вошли рассказы тридцати татарских писателей нового века. Автор предисловия к антологии – председатель Союза писателей Татарстана Ркаил Зайдулла. На турецкий язык рассказы перевел член Союза писателей Татарстана Фатих Кутлу. Книга поступила в продажу на днях в Турции. Ожидается, что в скором времени эта антология будет издана на русском языке в Москве как проект Центра литературного перевода при Союзе писателей Татарстана. (Подробнее: https://tatar-congress.org/yanalyklar/torkiyade-hezerge-zaman-tatar-hikeyalere-antologiyase-xxi-gasyr-donya-kyrde-%E2%80%8B-2/).

---

4 – 9 сентября в Кыргызстане с участием ученых, музыкантов и народных мастеров Турции, Великобритании, Германии, Азербайджана, Узбекистана, Киргизии, Казахстана, России прошел Международный симпозиум «Музыкальные и танцевальные традиции в тюркоязычном мире: сохранение, обновление и межкультурное взаимодействие». Были рассмотрены такие темы, как традиция в меняющемся мире и новые направления в исследовании; тюркские эпические

традиции; феномен традиционного исполнителя в культуре тюркоязычных народов; звук и танец в традиционных (религиозных) ритуалах. Презентации и дискуссии (круглые столы) чередовались с концертами, мастер-классами и видеодемонстрациями. (Подробнее: http://www.antat.ru/ru/iyli/news/15358/).

---

9 сентября в г. Семей Республики Казахстан была организована международная научно-практическая историко-региональная конференция «Татары Прииртышья: история и современность». В мероприятии приняли участие заместитель Премьер-Министра Республики Татарстан, председатель Национального Совета («Милли Шуро») Всемирного конгресса татар В. Г. Шайхразиев, руководитель Исполкома Всемирного конгресса татар Д. Ф. Шакиров, начальник комитета по работе с татарскими краеведами исполкома Всемирного конгресса татар, профессор А.А. Бурганов, ученые, краеведы, религиозные и общественные деятели, представители татарских общественных организаций и средств массовой информации города Семей Абайской области, Республики Татарстан и исторических регионов Российской Федерации с компактным проживанием татар. (Подробнее: https://tatar-congress.org/yanalyklar/kazahstan-respublikasynda-irtysh-bue-tatarlary-tarih-hem-hezerge-zaman-konferentsiyase-bashlandy/).

---

10 сентября в Казани прошел восьмой этноконфессиональный фестиваль "Мозаика культур". Основными организаторами фестиваля являются Министерство культуры Республики Татарстан, исполком г. Казани, Ассамблея народов Татарстана и Дом дружбы. На площадке фестиваля гостям были представлены выставка изделий народных промыслов, этномаркет, традиционные конфессиональные площадки Республики Татарстан, а также фудмаркет. (Подробнее: ttps://mincult.tatarstan.ru/tat/index.htm/news/1820017.htm).

---

6 октября 2022 г. в Институте истории им. Ш. Марджани АН РТ состоялась Всероссийская научная конференция «Исторический опыт подготовки педагогических кадров в Советской России», приуроченная к 100-летию Восточного педагогического института. Предметом обсуждения на конференции стал целый ряд вопросов, касающихся истории советского высшего педагогического образования. В их числе государственная политика в области педагогического образования и ее эволюция в 1920–1980-е гг., состояние педагогических институтов в эпоху преобразований и социальных потрясений XX в., особенности существования преподавательских коллективов педагогических институтов в различных городах Советской России, повседневная жизнь советских студентов, роль педагогических вузов в подготовке учительских кадров и многие другие. (Подробнее http://татаровед.рф/news/815).

11-15 октября 2022 г. в г. Туркестан Республики Казахстан состоялся V Международный конгресс археологии евразийских степей «Евразийская степная цивилизация: человек и историко-культурная среда. В работе Конгресса приняли участие ученые и специалисты из различных научных организаций из 28 стран. В рамках пленарных и секционных заседаний заслушано и обсуждено 213 доклада и сообщения, посвященные актуальным проблемам археологии степных и оседло-земледельческих районов. Материалы конгресса опубликованы в пяти томах, охватывающих пять основных тематических направлений – археология эпохи раннего металла, ранних и средневековых кочевников, древних и средневековых городов, а также проблемы сохранения и музеефикации археологического наследия Евразии. (Подробнее: http://archtat.ru/tt/evraziya-dalalaryny-v-halykara-arheologiya-kongressy/http://archtat.ru/tt/evraziya-dalalaryny-v-halykara-arheologiya-kongressy/).

27–28 октября в Институте истории им. Ш.Марджани АН РТ состоялась Международная научная конференция «Социальное и национальное в советской культуре», приуроченная к 65-летию

Декады. Организаторами научного симпозиума выступили Министерство культуры Республики Татарстан и Институт истории им. Ш.Марджани Академии наук Республики Татарстан. Выступления и доклады участников концентрировались на вопросах историографии, морфогенеза, социогенеза, формогенеза и этногенеза советской и национальной культуры, а также формах межрегиональных коммуникаций и популяризации культурно-идеологических и духовных ценностей. (Подробнее: http://татаровед.рф/news/828).

С 31 октября по 3 ноября в Москве прошел международный научный конгресс «XVIII Фаизхановские чтения: ислам в России: прошлое, настоящее, будущее». Мероприятие было посвящено 1100-летию официального принятия ислама народами Волжской Булгарии, 15-летию издательского дома «Медина». Организаторы: Духовное управление мусульман РФ, Институт всеобщей истории РАН и др. участникам конгресса был представлен 8-томный энциклопедический словарь «Ислам в Российской Федерации». (Подробнее: http://www.antat.ru/ru/ite/news/15521/).

11-13 ноября в Стамбуле прошел II Конгресс по управлению организациями. Конгресс проводился университетом Arel совместно с Обществом управления международными организациями, университетом Istanbul Kent и Академией Holistence. (Подробнее: https://tatar-inform.tatar/news/kazan-galime-istanbuldagy-kongressta-yazma-miras-uzage-escanlege-belan-tanystyrgan-5862885).

14-19 ноября прошел III Казанский международный лингвистический саммит. Грандиозное научное событие открылось конференцией, объединившей свыше 700 лингвистов и научных представителей из 65 городов России и 18 стран мира. В одном из крупнейших филологических форумов России приняли участие исследователи из Азербайджана, Беларуси, Грузии, Израиля, Индии, Индонезии, Италии, Китая, стран СНГ, Франции, Таиланда и США. Россию представили ученые из Москвы, Санкт-Петербурга, Новосибирска, Калининграда, Екатеринбурга, Улан-Удэ, Якутска. Предметом обсуждения форума стали вопросы, связанные с лингвистикой, с языкознанием, с языковой политикой национальностей, проживающих не только в России, но и за ее пределами. 14-16 ноября, в рамках саммита состоялась Международная научная конференция «Современная лингвистика: от теории к практике». 17-19 ноября в рамках Саммита состоялся Лингвометодический фестиваль «Языковые тренды и методические инновации» (далее – фестиваль) учителей и преподавателей русского, родных и иностранных языков с участием руководителей системы образования, ведущих учёных-методистов, учителей-новаторов, различных учительских ассоциаций и объединений. В рамках фестиваля было проведено несколько методических мастерских, практикумов, семинаров, мастер-классов, ярмарки методических идей и т.п. (Побробнее https://kpfu.ru/philology-culture/--2.html).

15–16 ноября на базе ФГБОУ ВО «Бурятский государственный университет им. Доржи Банзарова» (г. Улан-Удэ, Россия) прошла Международная научная конференция по монгольскому и тюркскому языкознанию. Конференция была посвящена памяти Валентина Ивановича Рассадина, доктора филологических наук, профессора, члена-корреспондента РАЕН, основателя и первого заведующего кафедрой филологии Центральной Азии, отмечающей свое 30-летие в 2022 году. В ходе работы конференции обсуждались следующие ключевые темы: актуальные вопросы современной монгольской и тюркской филологии; проблемы сравнительно-исторического исследования языков тюрко-монгольского ареала; функционирование монгольских и тюркских языков в межкультурном пространстве и т.д. (Подробнее: https://mongoloved.ru/meropriyatiya/741-mezhdunarodnaya-nauchnaya-konferentsiya-po-mongolskomu-i-tyurkskomu-yazykoznaniyu-posvyashchennaya-pamyati-valentina-ivanovicha-rassadina.html).

17-18 ноября в городе Измир (Турция) состоялся Международный симпозиум по детской литературе тюркского мира. На симпозиуме обсуждались актуальные проблемы детской литературы тюркского мира: современная тюркская детская литература, мир детства в тюркской литературе, детская поэзия, детский фольклор и т.д. (Подробнее: https://bit.ly/egetudcesprogram).

1–3 декабря в городе Уфа прошла Международная научно-практическая конференция «XVII Акмуллинские чтения». Конференция прошла в рамках Всероссийского практического форума «Управление качеством образования в условиях цифровой трансформации общества: подходы, технологии, результаты». Цель конференции: обмен опытом, консолидация научного и педагогического сообщества в решении актуальных проблем гуманитарного образования и просвещения в условиях мультикультурности и полилингвизма, а также вопросов изучения, сохранения, развития национальных языков, литератур и культур. (Подробнее на сайте: www.bspu.ru).

14–15 декабря прошел VII Международный Золотоордынский форум «Цивилизационное значение принятия ислама Волжской Булгарией и Золотой Ордой: интеграционные процессы в средневековой истории России» (очно-дистанционный формат). Международный Золотоордынский Форум – это научное мероприятие Института истории им. Ш.Марджани АН РТ, проводимое раз в два года с участием ведущих российских и мировых специалистов в области изучения средневековой тюрко-татарской истории. Форум уже давно превратился в главную площадку для координации научно-исследовательской работы по данной проблематике. В процессе его работы решаются многие дискуссионные вопросы и вырабатываются концептуальные решения относительно стратегии дальнейших исследований. Кроме того, одной из важнейших целей форума является внесение существенного научного вклада в популяризацию истории Золотоордынской цивилизации и в борьбу с мифологемами, окружающими историю Золотой Орды. (Подробнее: http://татаровед.рф/news/726).

Материалы подготовлены доцентом Института филологии и межкультурной коммуникации Казанского федерального университета Г. А. Набиуллиной.

Приводим уточненные данные по вкладу в подготовку статьи: Татарская и турецкая литература в контексте постмодернизма конца XX – начала XXI века // Tatarica. 2022. №1. С. 46-74. DOI: 10.26907/2311-2042-2022-18-1-46-74 соавтором М.У. Узуном – оказание консультативной помощи автору А.А. Шамсутовой по систематизации сведений о турецкой литературе постмодернизма.